

Na tomto místě je zbytečné vysvětlovat, proč muselo dojít k propadu hospodářského života, zmiňme pouze to, že se dnes nacházíme ve stádiu produkce, kdy síla strojů a automatická strojní výroba nahrazují lidské ruce a lidskou práci. Vyřazením lidské práce jsou tedy lidé vyřazeni ze spotřeby spotřebního zboží.

Nadbytek spotřebního zboží by přece měl podpořit blahobyt spotřebních mas, nikoliv nouzi. Musí tedy být regulována, vytyčena cesta od produkce ke spotřebě. Dva protiklady: Vyrábět vysoce rozvinutou technickou spotřební výrobky a být proti technickému rozvoji čisté středověkých, politických, právních a hospodářských omezení, jak nejočividněji ukazují dnešní poměry – je neslučitelné.

V energickém státě s mechanickými otroky přestává být lidská práce ctností. Ctnost lidské práce minulosti by se nahradila ctností optimálně využívat stroje. Zbytečná práce se stává nemorální.

Stávající hospodářský řád tento úkol neřeší a komunistický o to méně. Řád, ke kterému spějeme, bude založen na soukromém hospodářství jako ten současný, avšak nebude neřízený.

Základ tohoto nového sociálního řádu lze vytvořit jedině kontrolou výroby zboží, která splní podmínku naprostého naplnění potřeb vcelku. Není úkolem této rozpravy hovořit o povaze této činnosti, která má vést k cíleným a rozumným snahám, jak tohoto nového řádu dosáhnout.

Dnes chci pouze dosáhnout toho, aby připojený oběžník – jenž byl na můj podnět rozeslán [patričním] korporacím a ministerstvům – nebyl ponechán bez povšimnutí a aby se naše vláda věcí zabývala podrobně co nejdříve a bez prodlení. Některé korporace nemají na regulaci tohoto nepořádku v hospodářství žádný zájem, protože vedení těchto korporací vykonává čestné funkce v podnikcích, které svou mimořádnou expanzí zničily řadu malých živobytí.

V těchto otázkách by neměli být voláni o radu pouze průmysloví magnáti – jako Baťa, Dr Preiss atd., neboť názory těchto hospodářských vůdců se kloní k absenci kontroly. Do těchto otázek by měl mít co mluvit i menší živnostník a obchodník – mezi nimiž se nachází řada vzdělaných a rozhodujících lidí –, jehož finančně silnější zničili.

Krizi tohoto systému přivodili vůdci expanzního hospodářství, jak ve svých dílech dokazují slavní ekonomové.

Vyrábí se příliš pro zisk a málo pro spotřebu, bez pořádku a kontroly.

Osobně mám za sebou již 35letou úspěšnou, čestnou a svědomitě vykonávanou kariéru na poli výroby a hospodářství a chci nyní nabídnout své služby novému hospodářskému řádu.

Prosim o podporu mého záměru, zohlednění přiloženého oběžníku a povolání na místo, kde mohu podat své návrhy.

Podepsán s nejvyšší úctou a oddaností,

Gejza Blüh

1 – Oběžník není k dopisu připojen.

Š. Krčméry T. G. Masarykovi
Praha, 15. ledna 1934

/240

15. I. 1934

Slutný pán Prezident,
prijal som poverenie Vašej kancelárie pripraviť vydanie spisov prof. dr. Jozefa Škultétyho.¹

S výrazom hlbokej úcty

Praha XII.
Radhošská 6

Št. Krčméry

DOPIS

AKPR, f. KPR, inv. č. 808, č. j. D 493/34, k. 76. Originál, rukopis.

1 – Vydávání Škultétyho sebraných spisů se ve třicátých letech neuskutečnilo, mimo jiné i proto, že Krčméry pro svůj špatný zdravotní stav již na tento úkol nestačil. Souborné dílo Škultétyho vydala Matica slovenská v sedmi svazcích teprve v letech 1984–1992.

A. Masaryková T. G. Masarykovi^a
Kopčany, 26. února 1934

/241

Dráze milovaný stríčku, jadolepodpísana vdova po padnutom Matejovi Masarykovi s Kopčan po Ondrašovy Masarykovi, Vás uctive prosým o vypomoc pre mojho syna Petra Masaryka ohľadom zamestnania, že byste bol tak láskavý a ho vašu prímluvu ráčili sa prímluvit buď do Tabakovej továrne v Hodoníne, lebo v naftových dolech v Gbely, lebo na štátnu parnu pílu v Holiči.

Velmy Vás Drahý náš dobrodinče prosym, nenechte nás opustených v tak nešťastnej dobe, ktorá je velmy kritická, aby Vaša rodina trpela hladom, nežiadame nič iného, len Vašu uprimnu pomoc ku zamestnaniu.

Preto sa na Vás uprimne obraciame, ako na nášho dobrodinca, lebo vieme, že nam napomocní budete, nech Boh dlhé roky živí medzi námi, aby ste nám mohol byť napomocní.

Sbohom zostavajte drahy stríčku.

a mi ostavame vaša verna rodina¹

v Kopčanech 26 / II 1934.

Masarik Bjeta
Kopčany, Masarykova ul. 26

DOPIS

AKPR, f. KPR, protokol R, inv. č. 2603, č. j. R 6791/34, k. 54. Originál, rukopis.

a – Adresováno: Slovatný Pán Prezident Československej Republiky T. G. Masaryk v Prahe.

1 – Viz zde dok. č. 231.